

Örgütsel Yap? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Örgütsel Yap? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28326>

Özet

Örgütsel Yapı Ölçeği (Organizational Structure Scale), örgütsel yapı kavramını ölçmek amacıyla geliştirilmiş veya uyarlanmış bir psikometrik araçtır. Bu spesifik versiyon, Erol ve Ordu (2018) tarafından üniversite ortamlarına özgü olarak uyarlanmıştır. Ölçek, eğitim kurumlarının yönetimsel ve hiyerarşik özelliklerini, karar alma süreçlerini ve resmîme derecelerini değerlendirerek, kurumsal işleyiş hakkında önemli veriler sunmayı amaçlamaktadır. Ölçeğin temel amacı, psikometrik özellikleri güçlü, geçerli ve güvenilir bir Türkçe ölçüm aracı sağlamaktır.

Uyarlama çalışması, ölçeğin orijinal yapısını koruyarak Türk kültürüne ve özellikle yükseköğretim sistemine uygunluğunu test etmiştir. Bu sayede, Türkiye'deki üniversitelerdeki örgütsel dinamikleri inceleyen araştırmacılar için standart bir araç sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler

Örgütsel Yapı, Uyarlama, Üniversite Yönetimi, Kurumsal Yapı, Psikometrik Özellikler, Yükseköğretim.

Yazarlar

Erol Erol, Aydan Ordu

Amaç

Örgütsel Yapı Ölçeği'nin temel amacı, üniversite ortamlarında çalışan veya öğrenim gören bireylerin algıladığı örgütsel yapının temel boyutlarını sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, kurumlardaki formalizasyon, merkezileşme, karmaşıklık ve standartlaşma gibi yapısal özellikleri belirlemeye yardımcı olur.

Ölçek, yöneticilerin ve araştırmacıların kurumsal değişim ihtiyaçlarını tespit etmelerine, yapısal sorunları belirlemelerine ve örgütsel etkililik üzerindeki yapısal etkileri analiz etmelerine olanak tanımak üzere tasarlanmıştır. Bu uyarlama çalışması, uluslararası alanda kabul görmüş bir ölçeğin Türk yükseköğretim bağlamına geçerli ve güvenilir bir şekilde aktarılmasını sağlamıştır.

Yapı

Örgütsel Yapı, bir kurumun işleri resmi olarak nasıl bölündüğünü, grupladığını ve koordine ettiğini tanımlayan çok boyutlu bir yapıdır. Bu ölçek genellikle üç ana boyutu ölçer:

Formalizasyon (Resmîme): Kurumdaki işlerin ne ölçüde standartlaştırıldığı ve kurallarla yazılı hale getirildiği.

Merkeziye (Centralization): Karar verme yetkisinin hiyerarşinin hangi düzeyinde toplandığı.
Karmaşıklık (Complexity): Kurum içindeki farklılaşma derecesi (yatay, dikey ve mekansal farklılaşma).

Ölçek, bu boyutlar aracılığıyla bir üniversitenin bürokratik mi yoksa organik bir yapıya mı sahip olduğunu belirlemeye odaklanır. Erol ve Ordu'nun "Üniversite Versiyonu", bu yapısal boyutları yükseköğretim kurumlarının özel dinamiklerine göre hassaslaştırmıştır.

Geçerlik

Ölçeğin orijinal geçerlik çalışmaları, genellikle yapı geçerliği (Construct Validity) üzerine odaklanmıştır. Erol ve Ordu (2018) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışmasında, ölçeğin Türk örnekleminde orijinal faktör yapısını koruyup korumadığı test edilmiştir.

Geçerlik analizleri genellikle Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılarak yürütülür. DFA sonuçları, ölçeğin teorik olarak varsayılan boyutlarının (formalizasyon, merkeziye vb.) Türk üniversite bağlamında da veri ile uyumlu olduğunu göstermelidir. Ayrıca, içerik geçerliği için uzman görüşlerine başvurulmuş ve dilsel eşdeğerlik çalışmaları yapılmıştır. Kaynak metinde spesifik geçerlik değerleri belirtilmemiş olsa da, uluslararası bir dergide (European Journal of Educational Research) yayımlanmış olması, kabul edilebilir düzeyde psikometrik kanıtların sunulduğunu işaret eder.

Güvenirlik

Güvenirlik (Reliability), ölçeğin tutarlılığını ve kararlılığını ifade eder. Uyarlama çalışmaları için iç tutarlılık genellikle en önemli güvenilirlik göstergesidir.

İç tutarlılık analizinde sıklıkla Cronbach's Alpha katsayısı kullanılır. Başarılı bir uyarlama çalışması, tüm ölçek ve alt boyutlar için 0.70 ve üzeri Alpha değerleri rapor etmelidir. Ek olarak, test-tekrar test güvenilirliği de zaman içinde ölçüm sonuçlarının kararlılığını değerlendirmek amacıyla kullanılabilir. Kaynakta güvenilirlik değerleri açıkça belirtilmemiştir, ancak yayımlanan makalede bu değerlerin detaylıca sunulduğu varsayılmaktadır.

Faktör Analizi

Uyarlama sürecinin kritik bir aşaması, Faktör Analizi (Factor Analysis) uygulamalarıdır. Bu analizler, ölçek maddelerinin hangi yapısal boyutları ölçtüğünü istatistiksel olarak doğrular.

Erol ve Ordu (2018) çalışmasında, orijinal ölçeğin boyutlarının Türk üniversite bağlamında geçerliliğini test etmek için muhtemelen Keşfedici Faktör Analizi (KFA) ve ardından Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) kullanılmıştır. DFA, ölçeğin faktör yapısını veri ile uyumunu gösteren

uyum iyiliği indeksleri (CFI, TLI, RMSEA vb.) sunar. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu yapısının kültürlerarası tutarlılığına sağlamaktır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation) ve Öz Bildirim Ölçeği

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme formatı kullanılır (örneğin, "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a kadar 5 veya 7 noktalı bir skala).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Üniversite çalışanları (akademisyenler, idari personel) veya öğrencileri.

Yaş Grubu: Yetkinler (18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Türkiye'deki çeşitli üniversitelerin akademik ve idari birimlerinde görev yapan personel veya öğrenciler. Spesifik olarak "Üniversite Versiyonu" olarak belirtilmiştir.

Test Metodolojisi: Kağıt-kalem veya online anket yoluyla bireysel uygulama. Verilerin toplanmasından ardından faktör analizi ve güvenirlik testleri uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Formalizasyon, Merkezileme, Kurumsal Etkililik, Psikolojik Test, Yükseköğretim Kurumları, Yapısal Özellikler.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Aydan Ordu

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Makalede belirtilmemiştir.

İletişim E-posta Adresi: akursunoglu@gmail.com

Yayın Adresi: Makalede belirtilen üniversite veya kurum adresi.

Çinler, Ücret ve Test Yılı

Test Yılı: 2018 (Uyarlama ve yayın yılı).

Çinler ve Ücret: Ölçeğin ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı için genellikle

yayınlanan makaleye atıf yapılması yeterlidir. Ticari kullanım veya geniş ölçekli uygulamalar için sorumlu yazar (Aydan Ordu) veya iletişim e-posta adresi (akursunoglu@gmail.com) aracılığıyla izin alınması tavsiye edilir. Ölçeğin kendisi genellikle araştırmacılar için ücretsizdir.

Ölçeğin orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [organizational-structure-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Erol, E., & Ordu, A. (2018). Organizational Structure Scale - University version. *European Journal of Educational Research*, 7(4), 775-803. doi: 10.12973/eu-jer.7.4.775

Örgütsel Yapı Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri kaynak içerikte sağlanmamıştır. Kullanım veya referans amacıyla, maddelerin tamamı için lütfen yukarıda belirtilen akademik makaleye (Erol & Ordu, 2018) başvurunuz.